

FINNSAM INFORMATION

FINNSAM – *Finnbygder i samverkan*

Nummer 4 Årgång 19 2013

ISSN 2000-9399

Nästa FINNSAM-Information utkommer i april 2014. Manusstopp 20 mars.

FINNSAM

För att underlätta samarbete, forskning och samordning av finnskogsaktiviteter startades nätverksorganisationen FINNSAM (Finnbygder i Samverkan) 1992.

Nätverket är öppet för alla som är intresserade av skogsfinnarnas kultur och historia.

FINNSAM arrangerar årligen en vår- och en höstkonferens, där finnskogsområdena turas om att vara värdar. På det sättet får FINNSAM-medlemmarna varje gång stifta bekantskap med ett nytt finnskogsområde i Sverige och Norge.

Vanligtvis arrangeras årligen även en vinterkonferens med arkiv- eller ämnestema.

Regelbundet utskickas medlemsbladet FINNSAM-information, med aktuella rapporter, protokoll och nyheter.

FINNSAM håller också i en mängd skogsfinnska projekt, innefattande litteratur, byggnader, släktnamn, släktforskning och mycket annat.

Mer information om FINNSAM hittar du på www.finnsam.org

Plusgironr Sverige

646 27 77-1

Bankkontonr i Postbanken Norge

0533.34.89440

Medlemsavgift 2013 tv - privatperson och institution/förening: **100** resp. **300 SEK/NOK**

Kassör

t.f. Bo Hansson

Skogsfinnska bibliografin:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA

Tel: (0)240-169 60. E-post: loherou@gmail.com

Forskarförteckning:

Christina Norbäck, N:a Karlsholmsgt 4, SE-653 42 KARLSTAD

Tel: (0)54-56 84 58 E-post: marithachristina@gmail.com

Ledningsgrupp 2013

Mellannorrand

(sammank.) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN

Tel: (0)23-228 64. E-post: maud@finnbygden.se

(suppl.) Kjell Nordquist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa

Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA

Tel: (0)271-101 68. E-post: finnskogsmuseet@swipnet.se

(suppl.) Barbro Sindler, Falun <barbro.sindler-hult@telia.com>

Bergslagen

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO

Tel: (0)19-12 08 84, 070-823 44 25. E-post: tor925@gmail.com

(suppl.) Kenneth Norrgrann, Västerås <zinda@hotmail.com>

Tiveden

Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA

Tel: (0)584-202 86. E-post: lena.gribing@telia.com

(suppl.) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland

Inga-Greta Lindblom, Vitsand 337, SE-685 94 TORSBY

Tel: 0560-302 84, E-post: inga-greta.lindblom@torsby.se

(suppl.) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@bredband.net>

**Norge södra
Finnskogen**

Birger Nesholen, Norsk Skogfinsk Museum

Tel: +47-900 29 447. E-post: birger@skogfinnskuseum.no

(suppl.) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jan@fennia.nu>

**Norge norra
Finnskogen**

Mary G. Tangen, Nordholt, NO-2429 TØRBERGET

Tel: +47-906 313 84. E-post: Marygtangen@hotmail.com

(suppl.) Steinar Vermundsdammen, <ste-verm@online.no>

Ansvarig utgivare för FINNSAM-info Maud Wedin

Meddelande från redaktören

Vintern är en utmärkt tid för forskning. Och kanske förberedelser för sommarens utflykter. Om någon månad går vinterkonferensen av stapeln i Karlskoga. Det är första gången som en konferens överhuvudtaget arrangeras där. Lite märkligt med tanke på att området var ett av de tidigaste att koloniserats av skogsfinnar. Redan i början av 1580-talet kom de första skogsfinnarna. Den skogsfinska invandringen kan snart fira 450-årsjubileum.

Vi har lyckats att engagera några kompetenta föreläsare, Martin Andersson, Jan Brunius och Stig Welinder. En nyhet blir paneldebatten på lördagskvällen där temat blir migrationen Finland-Sverige.

Vi har också beviljats generösa bidrag från kommuner och landsting; flera kommuner är s.k. finska förvaltningsområden. Ett villkor har därför varit att bredda inbjudan. Vi hoppas på många deltagare.

* * * * *

Innehållet i detta nummer:

- Protokoll från ledningsgruppen i Järvsö den 6 september 2013
- Rapport från höstkonferensen i Järvsö den 6-8 september 2013
- Protokoll från medlemsmötet i Järvsö den 8 september 2013
- Nytt spel om Finnskogen
- Seniorfestivalen 2013
- Ett skogsfinskt område i Dalarna
- Vinterkonferensen i Karlskoga den 8-9 februari 2014
- Släktforskardagarna i Karlstad 2014
- Höstkonferensen 2014 i Södermanland 2014
- Vårkonferensen i Örträsk 29/5-1/6 2014
- FINNSAM:s nya hemsida

Jan-Erik Björk

Redaktör

Sjögrässtigen 4, SE-533 73 KÄLLBY
Tel: (0)510-54 13 04. E-post: janne.bjork1@telia.com

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften?

Styrelsen vill påminna om att du riskerar att gå miste om värdefull information mm om du inte betalar din medlemsavgift. För endast 100 kr som privatperson blir du medlem i ett stort nätverk för intresserade av skogsfinsk kultur och kan ta del i dess aktiviteter. Postgironummer visas på sidan 2 längst upp. Glöm inte att ange namn och ev. adressändring

Jan-Erik Björk

Sammanträde med ledningsgruppen för FINNSAM den 6 september 2013

Närvarande:

Jan-Erik Björk, Tor Eriksson, Lena Gribing, Jan Myhrvold, Kjell Nordqvist, Kenneth Norrgrann, Maud Wedin och Maths Östberg.

Övriga: Seppo Remes

Plats: Järvsö

1) Mötets öppnande

Mötet öppnades av ordföranden Maud Wedin

2 Val av mötesordförande

Till ordförande för mötet utsågs Maud Wedin.

3) Val av mötessekreterare

Till sekreterare för mötet utsågs Jan-Erik Björk.

4) Justering av protokoll

Mötets ordförande Maud Wedin justerar protokollet.

5) Dagordningens fastställande

Dagordningen fastställdes efter några tillägg.

6) Ny kassör

Någon ekonomisk rapport lämnades inte p.g.a. att kassörsposten är vakant. Seppo Remes meddelade att valberedningen arbetar med vakansen, men ingen har ännu anmält något intresse. Bo Hansson har tills vidare utsetts att vara ansvarig för bokföringen. Den löpande bokföringen sköts tills vidare av en redovisningsfirma.

Inga-Greta Lindblom har av sagt sig ledamotskapet för Värmland.

7) Oskrivna konferensrapporter

Tor Eriksson lovade att skriva rapporterna från Hällefors och Torsby 1992. Slutligen skulle Tor kontakta Lars-Olof Herou om skrivande av rapporten från Säfsen 1993. Turid Myrvold ska skriva rapport ifrån Åsnes våren 1994

8) Ljudanläggning

Susanne Swedjemark hade fått i uppdrag att undersöka kostnader, teknik etc. för ljudanläggning. Maud presenterade hennes undersökning, vilken innehåller några olika alternativ.

Ledningsgruppen ställde sig positiv till anskaffning av ljudanläggning under förutsättning att utrustningen håller en hög kvalitet. Beslutades att låta Susanne presentera förslagen vid medlemsmötet den 8 september.

9) Köping

Tor rapporterade från Sveriges släktforskarförbunds mässan i Köping. FINNSAM:s monter var bemannad av förutom Tor, Gunnar Larsson, Jon Bodin, Kenneth Norrgrann och Helena Söderlund. De förtjänar ett stort tack för sitt engagemang. Man sålde böcker för ca 4 500 kr, bl.a. för FINNSAM:s räkning. Funderingar för framtiden:

- kartan med skogsfinnska bosättningar bör uppdateras och förstoras samt även dras upp på vitt papper
- FINNSAM:s broschyr bör revideras. Jan-Erik Björk fick detta uppdrag.
- nytryck av häftet Skogsfinnarna i Skandinavien. Maud tog på sig detta uppdrag.

Tor kommer att skriva ett referat från mässan i Köping.

10) Seniorfestivalen i Örebro

Tor informerade om detta evenemang som äger rum den 5 oktober. Cirka 90 utställare kommer att delta. Lena och Tor bemannar ett bord. Inga kostnader är förenade med FINNSAM:s deltagande.

11) Släktforskardagarna i Karlstad 2014

Dessa dagar kommer att äga rum den 29-31 augusti. FINNSAM kommer att delta tillsammans med Solør -Värmland Finnkulturörening och sammanslutningen Skogsfinsk genealogi. Maud meddelade att hon har fått förfrågan om medverkan som föreläsare.

Ledningsgruppen är mycket positiv till FINNSAM:s deltagande.

12) FINNSAM:s arkiv

Maud kontaktar Tor och de lämnar arkivmaterialet till Arkivcentrum i Örebro.

13) Kommande konferenser

A) Vinterkonferens 2014

Diskuterades lämplig plats och innehåll. Ledningsgruppen beslutade att låta arrangera en konferens i Karlskoga. Teman kan vara hertig Karls kolonisationspolitik, järnet i Bergslagen etc. Tidpunkten är preliminärt fastställd till början av februari 2014.

Bergslags- och Tivedengrupperna har ansvar för vidare planering och genomförande.

B) Vårkonferens 2014

Tidigare finns beslut om att arrangera vårkonferensen i Örträsk i Lappland. Ett upplägg som har diskuterats sedan en tid är att starta resan med buss någonstans i Mellansverige och fortsätta resan längs Norrlandskusten. Uppsamlingsplatser kan möjligen vara Borlänge-Falun-Gävle eller eventuellt med start redan i Karlstad, om intresset från Värmland-Norge är stort. Stopp kan ske längs vägen vid intressanta finnbosättningar i bl.a. Ångermanland. För dem som inte kan ta bussen finns alternativ med flyg, förslagsvis till Umeå. Tidpunkten är preliminärt fastställd till 29 maj-1 juni 2014, eventuellt med resestart någon dag tidigare. Utförligare information kommer i FINNSAM-info nr 3.

C) Höstkonferens 2014

Tor Eriksson informerade om planeringen avseende höstkonferens i Södermanland. Inkvarteringen kan lämpligen ske vid Åsa folkhögskola. På programmet står exempelvis utflykter, föredrag och diskussioner. Planeringen innefattar också lokal medverkan.

D) Vårkonferens 2015

Ledningsgruppen behandlade olika förslag om en framtida vårkonferens 2015. Ett alternativ är Södra Finnskoga. Medarrangör kan vara Solør-Värmland

finnkulturförening. Ett annat alternativ är Rättviks finnmark. Ledningsgruppen arbetar vidare med planeringen.

14) FINNSAM-projekt

Inga sådana fanns att rapportera.

15) Rapporter

Inga sådana fanns att lämna.

16) Övriga frågor

Jan Myhrvold anmälde att Solør-Värmland Finnkulturförening avser att arrangera en resa till Finland. Resan är tänkt att genomföras under 2015 och omfattar 10 dagar. Ett bland flera besöksmål blir den s.k. mottifestivalen i Sievi.

17 Avslutning

Ordföranden avslutade ledningsgruppens möte.

Vid protokollet

Justerat

Jan-Erik Björk

Maud Wedin

Protokoll fört vid FINNSAM: s medlemsmöte i Järvsö den 8 september 2013

FINNSAM = Finnbygder i samverkan

§ 1 Mötets öppnande

Mötet öppnades av Maud Wedin, Falun som hälsade alla välkomna till förhandlingarna.

§ 2 Ordförande för mötet

Till ordförande för mötet valdes Seppo Remes, Hallstahammar.

§ 3 Sekreterare för mötet

Till mötets sekreterare valdes Jan-Erik Björk, Källby.

§ 4 Protokolljusterare

Till protokolljusterare valdes Eva Jernqvist, Alfta

§ 5 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes efter ett tillägg 10d.

§ 6 Godkännande av kallelse

Kallelsen framgår av utskickat program till konferensen. Kallelsen godkändes.

§ 7 Ekonomisk rapport

Kassörskapet är t.v. vakant. Ingen rapport kan därför lämnas. Under vakansen sköter en redovisningsfirma den löpande bokföringen. Bo Hansson från FINNSAM har ansvaret tills vidare för ekonomin och redovisningen. Ytterligare information kommer att lämnas i kommande FINNSAM-info.

Medlemsmötet godkände rapporten.

§ 8 FINNSAM:s hemsida samt komplettering av saknade konferensrapporter

Maud Wedin sköter tills vidare hemsidan. En viktig del i vår verksamhet är konferenserna. Sedan länge skrivs särskilda rapporter från dessa. Det är därför nödvändigt att samtliga konferensrapporter är tillgängliga och kan läggas ut på hemsidan. Men vissa rapporter från FINNSAM:s start saknas. Några personer har därför fått i uppdrag att skriva dem: Tor Eriksson, Lars-Olof Herou och Turid Myrvold.

Medlemsmötet godkände rapporten

§ 9 FINNSAM:s arkiv

Frågan har varit uppe till behandling vid ett flertal tillfällen. Tor Eriksson sammanfattade läget i frågan. Han nämnde att materialet snarast kommer att lämnas till Arkivcentrum i Örebro. Tor Eriksson är kontaktman för FINNSAM:s arkiv.

Medlemsmötet godkände rapporten.

§ Konferenser

10

a) Arkivkonferens vintern 2013/2014. Jan-Erik orienterade helt kort om konferensen som kommer att anordnas i Karlskoga. Den kommer att genomföras i början av februari 2014 med flera teman. Några av dem är hertig Karls kolonisationspolitik, järnet och Bergslagen mm. Inkvartering sker vid Karlskoga folkhögskola. Bergslags- och Tivedengrupperna fortsätter planeringen.

b) Vårkonferens 2014 Örträsk. Anette Norberg rapporterade från planeringen. Konferensen kommer att gå av stapeln den 29 maj-1 juni. På programmet står flera intressanta punkter. Många har kopplingar till den samiska kulturen. Även rundtur i området ingår i konferensen. Vidare information framgår av FINNSAM-inf nr 3. Maud redogjorde för alternativa resvägar till Örträsk. I det ena fallet kan den som önskar ta flyget t.o.r. till Umeå. Ett annat alternativ är en gemensam bussresa som vid många anmälningar från Solør-Värmlandområdet kanske kan starta i Värmland någonstans. Bussen kan sedan gå via Borlänge-Falun-Gävle och därefter längs Norrlandskusten. Stopp kan göras vid intressanta finnbosättningar i

Ångermanland. Det är viktigt att man tidigt får in intresseanmälan för bl.a. bussresan. Vidare måste man snarast presentera en preliminär prisuppgift.

Ledningsgruppen förstärkt med Anette Norberg, Tord Eriksson och Maarit Kalela- Brundin arbetar vidare med planeringen.

- c) Höstkonferens 2014 i Södermanland. Tor Eriksson rapporterade om den gjorda planeringen. Konferensen kommer att hållas den 5-7 september. Boendet kan ske vid Åsa folkhögskola. På programmet står bl.a. utflykter, föredrag etc. Planeringen är i sin första fas, varför närmare information nu inte kan ges.

Ledningsgruppen arbetar vidare med planeringen.

- d) Vårkonferens 2015 i Värmland

Kenneth Norrgrann påpekade att det var länge sedan FINNSAM hade konferens i Värmland. Han lämnade förslag på Södra Finnskoga.

Medarrangör kan vara Solør-Värmland Finnkulturforening.

Ledningsgruppen fick i uppdrag att arbeta vidare med planeringen.

§ FINNSAM-projekt

- 11 Maud Wedin påpekade att FINNSAM tidigare har haft en del projekt på gång. Men hon konstaterade nu att inga projekt pågår. Släktnamnsprojektet är avslutat sedan några år. Förteckningen över de skogsfinska karaktärsbyggnaderna ajourhålls. Det finns dock ett behov av revision av boken "Det skogsfinska kulturarvet".

§ Rapporter

12

- Skogsfinsk arkeologi. Under åren har man gjort tre utgrävningar av skogsfinska bosättningar: Svartviken, Grannäs och Råsjön. Stig Welinder som hållit i utgrävningarna har skrivit en bok om dem. Många medlemmar i FINNSAM har medverkat i utgrävningarna. Nu söker man bidrag för tryckning av boken.
- Finnskogsmuséet i Skräddrabo och Torsby Finnkulturcentrum (TFC). Maths nämnde att nuvarande utställning i Skräddrabo har arbetats om. Man har renoverat byggnaden. Vidare har man fått kopior av material från Finland. Muséet har troligen det mest kompletta biblioteket i Skandinavien. TFC flyttar sannolikt sin verksamhet till Lekvattnet. Se kommande info på FINNSAMs hemsida.
- Nya Sverige 375-årsjubileum 2013. Maud Wedin och Jan Myhrvold hade deltagit vid en konferens om Nya Sverige i november 2012. Jubiléet är dock först i år. De båda hade varit på en veckas rundtur i området. Rapporten från deras besök kan läsas på engelska. Man kommer att anordna en konferens vid Lunds universitet den 8-10 november i år. Den kommer att handla om

finska bosättningar i Nya Sverige och har en arkeologisk inriktning.

- Släktforskardagarna i Köping 23-25 augusti. Tor berättade om dagarna i Köping. Fem personer hade svarat för kontakter och information i FINNSAM:s monter. Ett stort tack riktas till Tor Eriksson, Kenneth Norrgrann, Jon Bodin, Gunnar Larsson och Helena Söderlund. Rapport lämnas i FINNSAM-info.
- Släktforskardagarna i Karlstad. De kommer att arrangeras den 29-31 augusti 2014. FINNSAM har fått positiva gensvar vid de olika dagarna under åren. Det är därför givet att nätverket deltar; eventuellt gemensamt med Solør--Värmland Finnkulturörening.
- Skogsfinsk DNA-Genealogi. Jan Myhrvold berättade om hur man kan använda DNA i forskningen om skogsfinska släkter. Projektet startade 2009. Målsättningen är att bidra till ökad kunskap om bruket av skogsfinska släktnamn. Sextiotvå släkter är idag testade. Den i sammanhanget intressanta s.k. haplogruppen N har ursprung i Finland.
- Ljudanläggning. Flera FINNSAM:are hade framfört problem med hörseln. Susanne Swedjemark fick vid vårkonferensen i Åsnes i uppdrag att ta fram några alternativ till inköp. Hon presenterade olika förslag, varav några hade en prislapp på ca 10 000 kr. Ledningsgruppen var positiv till inköp. Det är värt att höra med Allmänna Arvsfonden om bidrag. Susanne, Bo Hansson och Björn Sonesson bör kunna arbeta vidare med inköpet under vintern.
- Övrigt. Kjell Söderlund nämnde en föreläsning i Alfta i november: Finnskogen 400 år. Byavandring i maj nästa år i bl.a. Gullberg, Grannäs och Galven. Eva Jernqvist informerade om 400-årsjubiléet i Los till sommaren. En arbetsgrupp har bildats för ändamålet.

§ 13 Övriga frågor

Maud Wedin föreslog enligt ledningsgruppens förslag, en utökning av antalet områden i ledningsgruppen. Det nya området skulle exempelvis kunna heta Övre Norrland. Utökningen kräver dock en ändring av stadgarna, vilket kräver att förslaget godkänns vid detta möte samt vid kommande vårkonferens som är ett årsmöte. Mötet godkände förslaget.

§ 14 Mötet avslutas

Ordföranden Seppo Remes avslutade årsmötet och tackade för visat intresse.

Till de konferensansvariga riktades ett stort tack.

Seppo Remes
Ordförande

Jan-Erik Björk
Sekreterare

FINNSAMs höstkonferens 6-8 september 2013 på Järvsö Finnskog med omnejd

Av Eva Jernqvist

Konferensen hade sin bas på Harsagården, där människor levt och verkat långt innan Skid- och Friluftsförbundet i början av 1950-talet byggde upp den anläggning som sedan 20 år tillbaka ägs och drivs av familjen Snar. Säker snötillgång och välsköta spår har gjort längdskidåkning till Harsas specialitet. Här kunde t ex skid-SM genomföras 1989 när alla andra planer gått i stöpet.

Inför konferensen hade Maud Wedin sammanställt häftet *Skogsfinnarna i Järvsö och Undersvik*, som gav oss god information om traktens skogsfinska kolonisation. Efter inkvartering och lunch på fredagen var det dags för eftermiddagens utfärd med egna bilar och med Nisse Olofsson och Roland Persson från den lokala studiegruppen Harsagruppern som guider. Första uppehållet gjordes vid Prästvallen som även haft fast bosättning på gården Aspa, uppkallad efter sin första brukare, Asp från Väingsbo i Ovanåker. Från Aspa gick vi ned till den plats där Näverjollen, Jonas Johansson (1793-1875) hade sin stuga. Han var känd för sin hantverksskicklighet, bl. a tillverkade han näverburkar med dekorer och med en mycket speciell hopfogning.

Vi begav oss sedan vidare till Hästberg, en by med traditioner om att första finnbosättningen skall ha skett i början av 1600-talet. Den första kända reseskildringen av skogsfinsk kultur i Sverige gjordes för övrigt av Urban Hjärne i samband med hans besök i byn år 1685.

Utsikt från Hästberg, foto Jan-Erik Björk

I Hästbergs skola, som byggdes 1875 och lades ned 1957, fick vi en fikapaus där Cecilia Bruce även bjöd på visor och berättelser med humor och allvar. Sedan 1964 ägs skola va bygdegårdsföreningen och här fanns många intressanta foton från trakten.

Efter ett uppehåll vid Bursjön där nuvarande ägaren Bert Edvinsson håller marker och byggnader i gott skick reste vi vidare mot Sidskogen. Att Natan Söderblom gav Sidskogen epitetet "Sveriges vackraste skogsby" vid sitt besök där 1916 kunde vi förstå under vår byvandring med Bo Lodin. På Jon-Görs gårdsplan fick vi ett uppskattat extrainslag i form av musik på durspel av Gun-Britt Blom.

Efter middagen föreläste Maud Wedin om områdets skogsfinnskolonisation. Källorna, bl. a Hjärne från 1685, antyder att flyttvägarna gått från Rautalampi via Ingermanland till Sverige. Det är oklart exakt när de första finnarna kom till Järvsö och Undersvik, men det mesta tyder på att det bör ha skett på 1610-talet. Här finns ett speciellt mönster med inledande skogsfinnskolonisation i svenskbygden. Det är dock oklart om de finnar som nämns var bosatta i själva byarna eller på deras utskogar. Ibland misslyckades försöken till skogsfinnskolonisation, ofta pga. konkurrens med svenskbönderna om fäbodskogen, och man drog vidare till andra trakter.

I Järvsö tycks den första bosättningen ha skett i svenskbyn Kalv varifrån utflyttning sedan skedde till Hästberg. I trakten av Bursjön togs den tidigaste finnbosättningen upp 1640 och då troligen söder om Väster Bursjön, där platsnamn som Finnänget och Finska viken ännu finns kvar. I Undersviks socken tog finnen Anders Andersson, bosatt i svenskbyn Tällby, upp Svedåsen som rålades 1623. Jöran Andersson från Svedåsen anlade 1647 ett gästgiveri på Fluren. Under 1600- och 1700-talen drevs gästgiveriet växelvis av finnar från Svedåsen och Hästberg. Med utgångspunkt i Svedåsen uppstod ett vidsträckt flyttningsmönster - ett av många exempel på skogsfinnarnas omfattande sociala kontaktnät. Efter Mauds föreläsning stod Harsagårdens lokaler till vårt förfogande för trivsam samvaro, nog så viktigt en gång som denna då man sammanstrålar från många olika håll.

Nisse Olofsson, Järvsö, foto Jan-Erik Björk

Lördag morgon berättade Nisse Olofsson om livet i bondsocknen Järvsö. Harsa ligger på "Hälsinglands tak", med berg på över 400 m ö h. När skogsfinnarna kom, var området etablerad fäbodskog sedan lång tid tillbaka. För att på bästa sätt hushålla med de viktiga resurser betesmark, kreatursfoder och gödsel

utgjorde, praktiserade Järvsöbönderna ända till slutet av 1800-talet ett tregårdssystem med hemgård, bodeland och fåbod. Man var noga med betesgränserna, t ex mellan vallar och bodeland. Överträdelser kunde bli rättssak. Kreaturshållningen var inriktad på mjölkproduktion. Nya djur köptes upp t ex i Jämtland medan de egna kalvarna slaktades. Djuren flyttades från hemgården till fåboden vid midsommar, vidare till bodelandsgården i slutet av augusti och åter till hemgården runt Lucia, medan människorna rörde sig mellan de olika platserna för att utföra alla nödvändiga sysslor.

På Hästberg var det dock så gott om bete att man inte hade behov av tregårdssystemet. Härifrån gav man lika stort bidrag till inköp av en tredje klocka till Järvsö kyrka som från övriga storgårdar i socknen. Prosten Per Schissler (1688-1755) närde planer på att ta över Hästberg och att bedriva en storskalig hantering av spanska får och getter från Afghanistan där men av det blev dock intet.

Slaggvarpar efter järnproduktion finns bl. a utmed Ljusnan. Längre tillbaka fanns en vapensmed i varje by. 1635 förlades vapensmidet till Söderhamn medan det lokala husbehovssmidet fortsatte. Intäkterna från linhanteringen var viktiga för försörjningen i socknen, inte minst för dem som inte ägde egna gårdar. Ett mera kuriöst näringsfång var pärlfisket som var stort i trakten. Till livet vintertid hörde marknadsfärderna. Man ville komma fort fram och höll sig därför helst med hingstar. Förbi Harsa går den gamla färdleden mot Dalarna, där järvsöborna idkade handel främst med lin, linneväv och smör.

Sedan vi genom Nisses försorg blivit väl orienterade om trakten, reste vi "ned på socknen" med en välfylld buss. Genom skogsmarker som länge varit bondeägda och som började storavverkas relativt sent kom vi via Grönås, en gammal bodlandsby som blev egen by vid storskiftet, fram till Karlsgården i Bondarv.

FINNSAM-medlemmar med flera vid Karlsgården, foto Jan-Erik Björk

Birgitta Einarsson Eriksson, också hon medlem i Harsagruppern, guidade oss på gården som har gamla anor. Den har tidigare varit helt kringbyggd. Av de nuvarande byggnaderna är herrstugan från 1700-talets mitt äldst. Portlidret byggdes f ö av Mårten Larsson från Knutas i Kalv.

Finnen Lars Larsson från Hästberg skadades så illa i ett slagsmål med mågen i gården, Karl Karlsson, att han avled av sina skador vid jultiden 1649. Sedan Jonas Mårtensson, den siste bonden på Karls, dött barnlös 1923, förvärvades byggnaderna av Gästrike-Hälsinge hembygdsförbund och gården är museum sedan 1930.

Genom ett gammalt fönster, foto Jan-Erik Björk

På vår färd vidare söderut passerade vi bl. a Tällby, Offerberg, Undersviks kyrkby, Djupa och Simeå, alla platser för skogsfinns bosättning i svenskbygden. Vi fick också en skymt av världsarvsgården Gästgivars i Vallsta innan vi tog av mot Galven.

1614 fick Mickel Mickelsson och Bertil Henriksson torpebrev för Övre Galven, som då låg på Arbrå sockens kronoallmanning. Mer om dem kan man läsa i Maud Wedins bok *Den skogsfinnska kolonisationen i Alfta, Bollnäs och Hanebo*. Också i Galven bedrevs tidvis gästgiveri. I Galvens nyrenoverade bygdegård tog Elisabeth Källström Olsson m fl. emot oss. Lunchen, med soppa, bröd och hemost, var precis vad vi behövde just då. Måltiden fick en extra guldkant i form av musik av den lokala gruppen Vitre. Innan vi äntrade bussen igen kunde vi också läska oss med utsikten över sjön Galven. Så bar det iväg uppåt, mot gården Blads i Svedåsen där vi mötte konstnären Vilja-Johanna Wätte. Som elöverkänslig lever hon som "förr i tiden". Det ger henne en speciell känsla av samband med dem som tidigare bott på platsen. Vi fick stiga in i hennes hem och se imponerande prov på hennes konst och på bilder från Svedåsen på den tiden när människorna var många och markerna var uppodlade.

Sjön Galven som gett bosättningen dess namn, foto Jan-Erik Björk

Från Fluren gjorde Maria Strömbäck Svärd oss sällskap till Björnmyra. Vi fick höra om den kungliga björnjakten 1881 när en björn som väckts ur sitt ide blev skjuten av en adjutant i stället för av kungen själv som det var tänkt. Räddaren i

nöden blev en man från Galven som tog på sig skulden och även de medföljande böterna.

Björnmyra bildades genom utflyttning från Galven 1667. Hit hälsades vi välkomna med handslag av Maria Strömbäck Svärd och Roger Svärd. De driver ekoturismföretaget Tur och Ton, anslutet till finnskogarna.com och certifierat enligt Naturens bästa. Fikapausen förhöjdes av sång och musik av Maria och Roger tillsammans med Maria Carlsson och Åke Robertsson.

Underhållning vid kaffet, foto Jan-Erik Björk

Vi återvände via Fluren, där skogsfinnar drivit gästgiveri och där det senare anlades ett sågverk med omgivande by. Numera ägs den av familjen Wådell som återskapat miljöer från äldre tid. På Svedbovallen, Hälsinglands enda levande fäbodvall, möttes vi av Cecilia Bruce från Hästberg, som presenterade vallen och dess nuvarande brukare Anders Henningsson. Och om vi inte visste det tidigare, fick vi nu lära oss att den fina och högt uppbäddade sängen i en fäbodstuga står där just "för fint". Den sover man inte i!

Svedbovallen fäbod, foto Jan-Erik Björk

Åter på Harsagården bjöd Ljusdals kommun oss på en utsökt middag. Kommunalrådet Roland Bäckman välkomsttalade och Susanne Swedjemark framförde ett tacktal å FINNSAMs vägnar. Eva Hansson, Vallsta, medverkade med sång och musik. Också denna kväll ägnades av dem som så ville åt eftersits i Harsagården.

Söndag morgon fick vi en presentation av Maria Strömbäck Svärds och Rogers Svärds företag Tur och Ton där kultur, säkerhet, miljö och kvalitet utgör hörnstenarna.

Därefter föreläste Maud Wedin om den hälsingeföreteelse som deskogsfinska gästgiverierna utgör. 1649 stadgades om skattebefrielse gästgivare, något som kunde ge orsak att ge sig in i sådan verksamhet av försörjningsskäl. Servicenivån blev dock inte alltid den bästa.

Maria Strömbäck Svärd, foto Jan-Erik Björk

Lennart Rohdin gav oss en orientering om Sveriges nationella minoriteter, något som är av speciellt intresse då 2014 års höstkonferens hålls i Södermanland som ingår i det finska förvaltningsområdet.

Sedan Maud Wedin informerat om FINNSAMs hemsida och om medlemskap i FINNSAM vidtog höstens FINNSAM-möte, som återges i separat protokoll. Efter lunchen fanns det möjlighet för den som ville och hade möjlighet att berika sig ytterligare att ta vägen hem förbi Slåtta vallvaktargård i Ovanåker där gonaker, janitscharer, cingaleser och andra människor från olika håll i världen kunde beskådas på de unika väggmålningarna. Sista anhalten blev Finnskogsmuseet i Skräddrabo där utställningen står inför en omarbetning under kommande vinter. Återstår att rikta ett varmt tack till arrangörgruppen där Maud Wedin, Maths Östberg och Harsagruppen ingått och till sponsorerna Sveaskog och Ljusdals kommun för en konferens med ett digert och givande program, till Harsagården för ett gott värdskap och till alla konferensdeltagare för att ni kom med och deltog!

Nu får vi se fram mot nya tillfällen att mötas, i Karlskoga i vinter och i Örträsk i vår!

Tro´t om du vill - nytt spel om Finnskogen

Av Anita Vannevik

Sommaren 2013 har ett nytt spel om Finnskogen lockat stor publik. Det är en grupp från Torsby som på ett nytt sätt berättar historien under rubriken Tro´t om ni vill. Spelet är skrivet av Curt Engström i Torsby. Han har en bakgrund som pastor i Missionsförsamlingen. Han startade för några år sen företaget Finnskogsresor med syfte att göra det enkelt för grupper att komma till den närmaste Finnskogen. Han började med att låta finnskogsprofiler som Niittaho-Jussi och Kaisa Vilhuinen dyka upp som överraskningar under ett resestopp eller på en finggård. Idéerna växte under vintern till helt spel.

Det finns flera bygdespel om finninvandringen som visats under årens lopp. Marianne Söderbäcks Gottlundsspel hade premiär på hembygdsgården Törntorp 1990 och spelades under flera år även i Norge. En ledande roll hade Allan Levin som Gottlund och berättare. Åren 2007-2008 visades Än susar skogen av Gunilla Rubbestad på Kollsbergs utomhusscen med NBV medfinansier.

En verklig långkörare är Merete Wigers Spillet om invandrerne framfört på Finnetunet i Svullrya under finnskogdagene årligen sedan 1993. Jag har också besökt spelet Under samma himmel i Malungsfors av Yvonne Eriksson år 2001 och varit i Bollnäs på Losesteatern på spelet Savolaks 1998. På Finnstigen i Bredsjö har de senaste åren spelats Marianne Söderbäcks Gottlundsspel i ny tappning. Alla har konkret visat ankomsten till finnskogen. Ett avvikande fall var Spann-Karin i Smedjebacken 2002 i regi av Ann-Kristin Treard. Där är det konflikten mellan torpare och bruk som speglas.

Curt Engström valde ett något annorlunda grepp än tidigare spelförfattare. Han koncentrerade sig på myter, seder och sägner från Finnskogen. Det var folktro, magi och riter i vardagen. Allt vävdes ihop till en lärorik historia. I själva framförandet känner man igen berättargreppet från dagens TV-program. Det går ut på att sammanföra personer från olika århundraden och låta dem tala med varandra oberoende av tid och rum. Vi finner då från 1600-talet nybyggaren Marjatta Oinoinen spelad av Gun-Britt Gerhardsson. Hon står också för flera fina sånginslag. Gun-Britt är också av slakten Oinoinen i verkligheten. Curt själv spelar studenten Carl Axel Gottlund som vandrar på Finnskogen 1821, nyfiket registrerar han allt han hör och är samtidigt berättare och sammanhållande gestalt. Niittaho-Jussi (död 1965) spelas av Christer Nilsson. Under hela föreställningen visas bilder från finnskogen av dels Christers produktion dels ur den gamla filmen av Gunnar Wold Finnskog og trollskap från 1956. Inga-Greta Lindblom spelar med värmländsk inlevelse på mål Kaisa Vilhuinen, Finnskogens största traditionsbärare och kanske trollkunnig eller bara klok. Vem vet? Hon levde 1855-1941 samtidigt med Selma Lagerlöf i en annan värld. Riksspelmannen Per Thomas Eriksson bidrar stort till att lyfta spelet. Han återkommer flera gånger inte bara som Halteguten med Porkkalafelan. Spelmannen Valle Jönsson följde med sitt dragspel upp där det behövdes och hade en roll som Heikki Häkkinen. Som ett ungt inslag kom Nora Nilsson som piga, skogsrå och älva.

Inga-Greta Lindblom och Christer Nilsson som Kaisa Vilhuinen och Niittaho-Jussi.
Foto Curt Engström.

Sammantaget blev detta en mycket sevärd föreställning som ger nya dimensioner av Finnskogen och är väl värd att visas för än fler än de nära 600 som hittills fått tillfälle. Tre föreställningar gavs under sommaren. Den 11 juli i Lekvattnet på Karmenkynna, den 17 juli på hembygdsgården Kollsberg på logen och på Gräsmarks Hembygdsgård den 6 augusti under tak. En föreställning är på gång på norska finnskogen. Planer finns på flera föreställningar sommaren 2014. Hela projektet har skett i samarbete med Studieförbundet och med Bidrag av Torsby kommun.

Vill du läsa mer om sommarteatrarna?

Savolaks på Loses sommartheater. Finnkultur 1999 :2 s.15-18.

Under samma himmel. Finnkultur 2001:3 s. 16-17.

Spann-Karin. Finnkultur 2002: 3 s. 29.

Spillet om invandrarna. Finnkultur 2004:2 s. 15-16.

Än susar skogen. Finnkultur 2008:3 s. 40-41

Seniorfestivalen 2013

Av Tor Eriksson, Örebro

Min förening Arkeologi och Historia i Örebro län har medverkat flera gånger på Seniorfestivalens finaldag i Örebro. När föreningen fick en inbjudan att åter vara med tänkte jag på Finnsam. Som ideellt sällskap kunde man om man blev godkänd få medverka gratis. Så det var bara att skicka in anmälan och hoppas på fru Fortuna. Hon visade sig vara på vår sida. Då såg jag fram emot att träffa människor på min hemmaplan.

Några veckor före evenemanget damp en tidning om upplevelsen ner i brevlådan. Bladet innehöll ett detaljerat program för alla dagar, från måndagen 30 september till lördagen 5 oktober. Seniorfestivalen arrangeras av Örebro kommun i samarbete med pensionärsföreningarna. Aktiviteterna vill inspirera våra äldre till hälsa och livskvalitet. Nu anordnades festivalen för fjärde året i rad.

Invigningen skedde på Stortorget på måndagen. Kommunalrådet Rasmus Persson förklarade veckan öppen. Lyrans musikkår stod för en del av underhållningen. Sedan ordnades det mängder av aktiviteter för de äldre under hela veckan. Några smakprov:

- Seniorerna har kunnat delta i en konstutställning för bildkonst och konsthantverk av skiftande slag.
- Restaurangen Rosengrens Skaffereri på Örebro läns museum har lärt ut hur man kombinerar mat och vin.
- Resor inom närområdet har man också kunnat följa med på, t.ex. till Stenarbetarmuseum Yxhult.

På lördagen avslutades festen som vanligt på Conventum, som är en stor anläggning för mässor och konserter mitt i Örebro. Här gjorde bl.a. den TV-aktuelle finnättlingen Björn Skifs några bejublade framträdanden med sin show hösten 2010. Eftersom jag praktiserade som värd här under hans uppträdanden kunde jag kostnadsfritt avnjuta flera av dem. Men det är en helt annan historia! På Conventum bjöds nu publiken under finaldagen bl.a. på mässa i tre plan, allsång med Bosse Larsson, modevisning från Senior Shop och Törnqvist Hattar, körsång av Lorelei och en show med Sten & Stanley.

Jag hämtade roll-upen och ett par kassar med böcker och kartor i min lägenhet på Västra Nobelgatan. Sedan lastade jag allt på cykeln och ledde den ned till stan. Finnsam hade fått en väldigt bra plats på marknaden, dvs. på Plan 1, rakt fram när man kom upp för trappan. Ingen besökare kunde härmed undgå att se oss. Bredvid vårt bord fanns den förening jag är ordförande i, Arkeologi och Historia i Örebro län. Lite tillspetsat kan man således säga att jag konkurrerade med mig själv om kundernas intresse. I själva verket låg dock ingen konflikt i detta. Mina vänner gjorde ett starkt intryck på publiken, då flera av dem hade klätt upp sig i medeltida kläder. De visade bl.a. fynd från en medeltidsutgrävning i Örebro.

Besökarna rör sig mellan utställningarna

Lena Gribing hjälpte mig att ställa i ordning Finnsams monter. Böcker och kartor lades upp på bordet. Lena hade med sig många inplastade bilder, som vi dekorerade väggen bakom oss med. Mässvärdarna hälsade oss välkomna och Örebro kommun bjöd alla utställare på kaffe med ostfralla innan expot öppnade. Tillgång fanns till el och internet, så Lena plockade fram sin dator med mus och visade ett bildspel om skogsfinnarna. Spelet fick rulla kontinuerligt under dagen till glädje för besökarna.

Över 90 utställare var på Conventum för att servera en blandning av nytta och nöje. Företag, föreningar, studieförbund och Örebro kommun visade vad de kunde erbjuda äldre personer. Dessa kunde även få veta mer om träning, hälsa, mat, godsaker, bostäder, samlingar, hobby, hantverk, hörsel, syn och mycket annat. Möjlighet fanns också att handla med sig smått och gott hem från marknaden. Eftersom mässan riktade sig till äldre kunde de likaså få information om vård och omsorg inom Örebro kommun.

Lena och jag bemannade vår mässplats hela dagen, det var bara när vi åt lunch som vi turades om att ta emot besökare. Pga att det här inte var något historiskt expo utan mer var inriktat på den allmänna hälsan och livskvaliteten hos äldre människor gick inte försäljningen något vidare. Vi sålde 1 *Segerstedts samling*, 4 häften av Maud Wedins *Skogsfinnarna i Skandinavien* och 1 prenumeration på *Finnmarken förr och nu*.

Däremot gick det bättre att upplysa våra gäster om skogsfinnarnas historia och kultur. En del trodde dock att vi kom från Finnstigen, men det gjorde vi ju inte. Andra ställde frågor om Tiveden, så det var ju bra att Lena var här och kunde svara på dem. Jag hade antecknat några webbplatser och telefonnummer till vissa personer och de uppgifterna var värdefulla. Sammantaget är det tydligen information man helt skall koncentrera sig på vid sådana här mässor riktade till äldre människor. Det berättade jag också vid den utvärdering som gjordes efteråt. Under finaldagen gästades Conventum av nästan 3000 personer.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till dig, Lena för att du ställde upp och hjälpte mig att ta emot våra besökare på Seniorfestivalen, denna lördag i oktober 2013!

Ett skogsfinskt område i Dalarna

Av Christina Norbäck

<http://www.123minsida.se/christinaNn>

Jag vill påminna om ett intressant skogsfinskt område i Västerbergslagen och Smedjebacken kommun, nämligen Norrbärke södra och Söderbärke socken. Här fanns skogen kvar och förutsättningarna för svedjande fanns under en kort period. Richard Broberg nämner i sin bok att efter 1620-talet skall de västra och östra bergslagsbygdernas finnbosättningar ha börjat i området mellan Ljusnarsbergs-trakten i väster och Gamla Norbergs bergslag i öster.¹

"Tidskillnaderna är emellertid icke stora, endast ungefär ett decennium, till de första bebyggelserna i Söderbärke-Malingsbo (Sången, Järsjöboda m.fl.) och Norrbärke (Kittlingsberg, Ibbarbo m.fl) med nedsättningstider mellan 1610 och 1620.

En stor grupp finntorp är upptagna långt senare eftersom spridningen av finnar till Skinnskatteberg märks först på 1630-talet.

Svedjebruket krävde stora skogsarealer. Därför kom finnbyarna att ligga i gränstrakterna mellan olika socknar och ganska jämt spridda över stora områden. Endast ett mindre antal gårdar fanns i varje by. De mest typiska byggnaderna var pörtet eller rökstugan - en bostad utan fönster och skorsten, rian - där säden torkades - samt bastun. I slutet av 1700-talet började pörtet förses med fönster och skorsten och blev en s.k. svenskstuga. Inga pörten är bevarade i Västerbergslagen. Dock finns två bevarade rior, en på ursprunglig plats i Talltorp och en på Norrbärke Hembygdsgård.

Rian i Talltorp. Foto kultursekr. Pia Hilborn, Smedjebacken²

---

¹ Broberg 1980:24

² Rian besöktes under Finnsams konferens 2002. Den var då sned och vind och träd växte tätt intill den. Genom påtryckningar från undertecknad Finnsam ansökte Kulturförvaltningen om medel hos Länsstyrelsen, som beviljades och rian räddades. En påminnelse om hur Finnsams konferenser kan rädda vårt historiska arv.

Torkria som flyttats från Finntorpet Aspmoren till Norrbärke Hembygdsgård.
Foto: Christina Norbäck N 2009

En omsvängning i myndigheternas syn på skogen, ca 1640, medförde att invandringen avtog. Då bergshanteringen växte och skogen behövdes bl.a. till gruvorna ansågs svedjebuket efter en tid som skogsskövling. Genom lagar och skogsordningar begränsades svedjandet. All skog, utom strax intill byarna, tillhörde kronan och den arrenderades nu ut till bruken mot en viss avgift.

Finnarna, som bodde i dessa skogar, blev i de flesta fall och av olika skäl, skyldiga att kola åt bruken och blev snart beroende av bruken. I många fall övergick finntorpen i brukens ägo. Ett fåtal lyckades behålla sin självständighet och ibland skapa sig en ställning.

Ni kan läsa mera i min skrift Skogsfinnar i Smedjebackens kommun. Den har varit slut en längre tid men nu finns den åter att köpa.

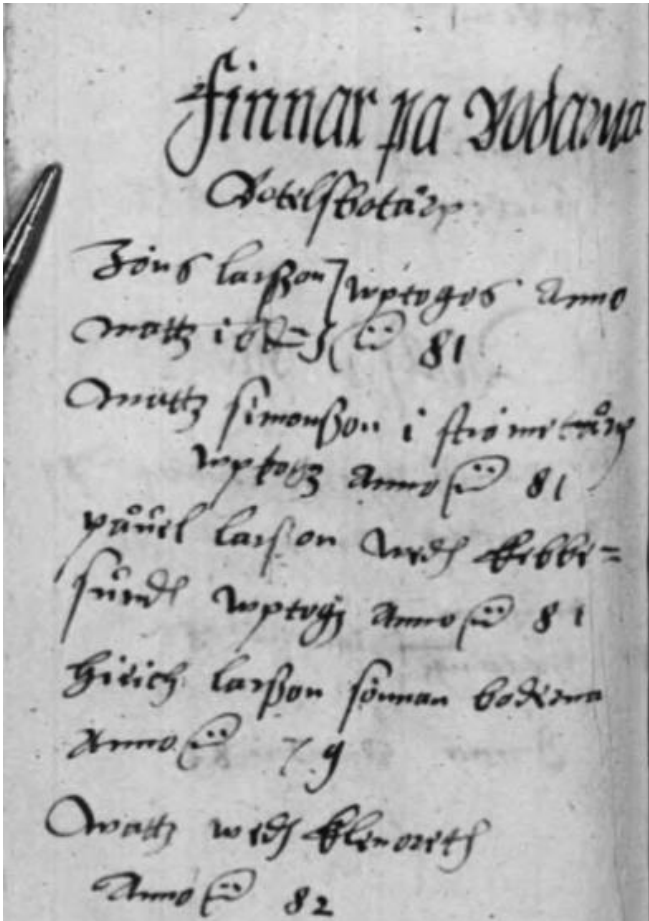
Skogsfinska DNA-projektet

Gå med i projektet du också!

Många oväntade och bekräftande fakta kommer sannolikt att visa sig. Ju fler Finnsam-medlemmar som går med i DNA-projektet, ju större nät med namn och personer.

150 deltagare har hittills registrerats. Det viktigaste målet är att koppla den skogsfinska migrationen till ursprungsställe i Finland. Andra mål är att använda DNA till att kvalitetssäkra släktforskning, koppla flera personer till rätt skogsfinska släktnamn och synliggöra den skogsfinska invandringen på nya arenor. I december 2012 hade man testat ett 50-tal släktnamn. Flera var då på gång.

Ta kontakt med Jan Myhrvold, epostadress på sidan 2.

På bilden intill ses en förteckning på finska nybyggare i Bodarna, del av det område som några år senare skulle bli Karlskoga socken. Förteckningen visar upp betydande brister, eftersom det finns andra handlingar för ungefärligen samma tid som redovisar flera finska nybyggare.

Register på nybyggare av Östersysslet, landskapshandl. 1580:18

Välkommen till Finnsams vinterkonferens i Karlskoga lördagen-söndagen 8-9 februari 2014

Välkommen till Karlskoga i östra Värmland och i västra delen av Örebro län! Här anordnar Finnsam – Finnbygder i samverkan en Skandinavisk skogsfinsk konferens för dig som är intresserad av finnarnas historia i Sverige. I form av föreläsningar och diskussioner kan du här ta del av temana Kolonisation och Bergshantering. Karlskogaområdet står i centrum, men det blir även en del vidare utblickar.

Helgmötet äger rum på Karlskoga folkhögskola, som är belägen ca 2 km söder om centrum. Härifrån bjuds du en hänförande utsikt över sjön Möckeln. Vinterkonferensen sker i samarbete mellan Finnsam, Karlskoga Folkhögskola, Karlskoga - Degerfors Släktforskarklubb, kommunerna Karlskoga, Degerfors, Hällefors, Lindesberg och Örebro samt Örebro läns landsting.

Lördagen den 8 februari

10.45 -11.45 Registrering och inkvartering på Karlskoga Folkhögskola

11.45 -12.45 Lunch

12.45 -13.00 Invigning, Vad innebär det för Karlskoga kommun att vara finskt förvaltningsområde inom språk och kultur? Anne-Mari Ågren

13.00 -14.00 Förhållandena i Finland vid tiden före migrationen Stig Welinder

14.15 -15.15 Hertig Karl och kolonisationen i hertigdömet Jan Brunius

15.15 -15.45 Kaffe/te med dopp

15.45 -16.30 Kolonisationen av Karlskogaområdet i huvuddrag Martin Andersson

16.30 -17.15 Den skogsfinska kolonisationen i Karlskogaområdet Jan-Erik Björk

17.30 -18.30 Paneldebatt om migrationen Finland-Sverige Martin Andersson
Debattledare är Lena Gribing Jan Brunius
Maud Wedin
Stig Welinder

19.00 -20.30 Middag

20.30 -21.15 Underhållning i ord och ton Anders Norudde

Söndagen den 9 februari

08.00 -09.00 Frukost

09.00 -09.15 Presentation av FINNSAM – Finnbygder i samverkan Maud Wedin

09.15 -10.00 Finnehyttor i Färnebo Jan-Erik Björk

10.00 -10.30 Kaffe/te med smörgås

10.30 -11.15 Hällefors silververk och finnarna Lars-Olof Herou

11.15 -11.45 Finnarnas inblandning i bergshanteringen i Bergslagen Jan-Erik Björk
En diskussion om finnarnas betydelse för näringen Lars-Olof Herou

11.45 -12.15 Hur går vi vidare i Karlskoga?
Vi samtalar med sikte på en ev vårkonferens 2016 Tor Eriksson

12.15 -13.15 Lunch och sedan uppbrott

Föreläsare mm

Martin Andersson, masterexamen, doktorand i historia

Jan-Erik Björk, fil.kand., släktforskare

Jan Brunius, fil.dr., docent i historia, tidigare förste arkivarie vid Riksarkivet

Tor Eriksson, fil.kand., ansvarig för FINNSAMs region Bergslagen

Lena Gribing, arkivarie vid Laxå kommunarkiv, ansvarig för FINNSAMs region Tiveden

Lars-Olof Herou, tidigare bibliotekarie, redaktör, släktforskare

Anders Norudde, svensk folkmusiker och instrumentmakare
Maud Wedin, fil.dr., ordförande i FINNSAM
Stig Welinder, fil.dr., professor em. i arkeologi
Anne-Mari Ågren, verksamhetsutvecklare, finskt förvaltningsområde

OBS! Respektera sista anmälningdag: 20 januari 2014

Anmälan, helst via e-post till:

Tor Eriksson

E-post: hummelgruvan1970@gmail.com

Adress: Västra Nobelgatan 22, 703 55 ÖREBRO

Tel: 019 – 12 08 84 (hem). 070 – 823 44 25 (mobil)

Konferenskostnader inkluderar mat och i vissa fall boende på Vandrarhem Udden, som är beläget alldeles intill själva skolan. Betala inte in några pengar vid din anmälan utan vänta med det tills jag hör av mig!

Hela konferensen	700:- (inkl. logi i dubbelrum och frukost) 400:- (exkl. logi och frukost) 100:- (exkl. middag, logi och frukost)
Lördag, heldag	300:- (inkl. middag) 50:- (exkl. middag)
Söndag, halvdag	50:-
Tillägg	80:-/natt för enkelrum. (Obs! Begränsat antal) Medtag sänglinne och handduk. Vi städar själva rummen.

Lunch ingår i samtliga avgiftsalternativ, men eftersom den bekostas av våra bidrag behöver inte den enskilde deltagaren betala något för den. Tänk på att ovanstående priser är högst ungefärliga och kan komma att sänkas. Detta beror på att konferensen denna gång även är öppen för icke Finnsam-medlemmar i mycket högre utsträckning än annars. T.ex. är de finska föreningarna i länet välkomna att vara med, vilket innebär att avgifterna är baserade på ett mycket högt deltagarantal. Blir det färre deltagare fördelar sig de medel Finnsam har fått från de olika kommunerna och landstinget sig annorlunda. Färre personer kommer då helt enkelt att dela på ett relativt sett större bidrag, vilket gör att den enskilde deltagaren får större del av bidraget.

Så fort anmälningarna har kommit räknar Tor om konferensavgifterna för att sedan meddela alla deltagare de rätta avgifterna. **Därför är det extra viktigt att alla respekterar sista anmälningdag den 20 januari 2014!**

Alla föredrag och diskussioner äger rum i skolans aula. Här finns dator/videoprojektor, overheadapparat och ljudanläggning med olika typer av mikrofoner. Lokalen har hörselslinga, podium och plats för upp till 200 personer. Vandrarhemmets dubbelrum har egen dusch och toalett. Enkelrummen delar dusch och toalett, två och två.

Härmed anmäler jag mig till FINNSAMs vinterkonferens i Karlskoga 8-9 febr 2014

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

2 dagar inkl. logi i dubbelrum _____ 2 dagar inkl. logi i enkelrum _____

2 dagar exkl. logi _____ 2 dagar exkl. middag och logi _____

1 dag (lörd) inkl. middag _____ 1 dag (lörd) exkl. middag _____

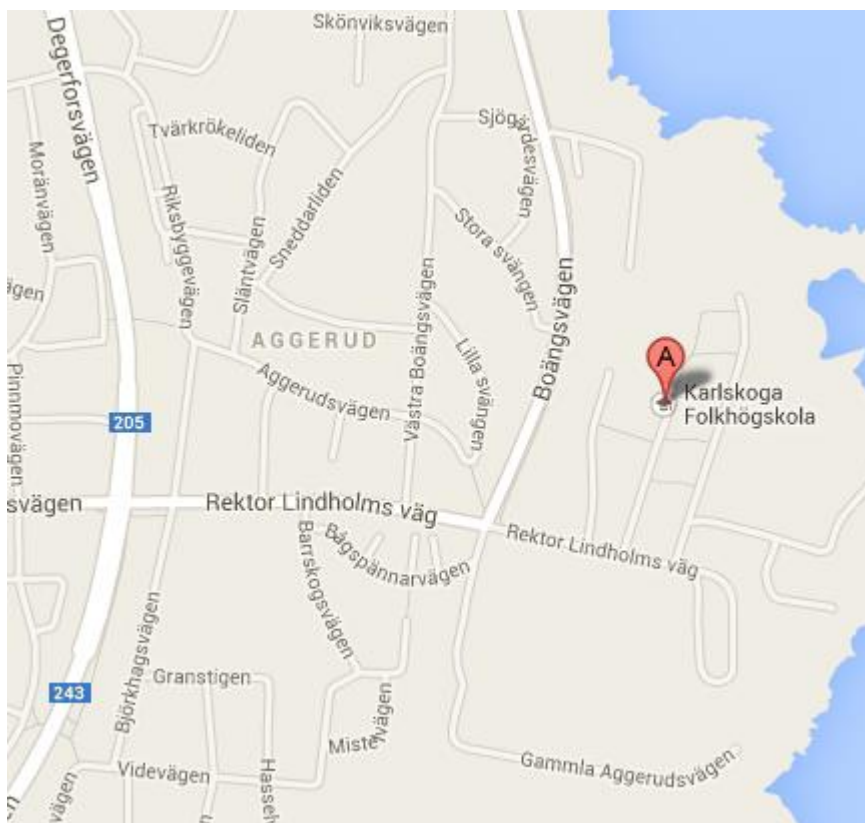
1 dag (sönd) _____

Jag är vegetarian _____

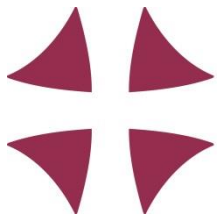
Jag är allergisk mot t.ex. gluten, laktos etc - _____

Jag vill dela rum med _____

Övriga önskemål _____

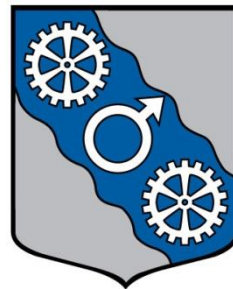
Vi tackar våra medarrangörer för ert stöd till konferensen!

Karlskoga
Folkhögskola

KARLSKOGA
KOMMUN

DEGERFORS
KOMMUN

HÄLLEFORS
KOMMUN

LINDESBERGS
KOMMUN

ÖREBRO

ÖREBRO LÄNS
LANDSTING

Släktforskar dagarna i Karlstad 29-31 augusti 2014

Årets Släktforskar dagar äger rum i Karlstad, närmare bestämt i ett modernt kongress- och kulturcentrum centralt invid Klarälvens strand. Finnsam kommer att medverka med en monter, som är större än den var i Köping senast. Vi delar monter med Skogfinsk Genealogi och Solør-Värmland Finnkulturforening.

Finnsam finns på plats under hela lördagen och söndagen, då mässan är öppen för allmänheten. Eftersom temat är "Migration-dåtid nutid framtid" är det extra passande att vi finns här. Titta gärna in på mässans officiella webbplats: www.sfd2014.se

Mer information kommer längre fram. Om någon har några frågor eller funderingar kring denna aktivitet, var god kontakta Monteransvarig:

Tor Eriksson
Tel. 019 – 12 08 84 (hem)
070 – 823 44 25 (mobil)
E-post hummelgruvan1970@gmail.com

Gamla bron, Karlstad, foto Jan-Erik Björk

Finnsams höstkonferens i Södermanland 5-7 september 2014

För första gången anordnas en Skandinavisk skogsfinnsk fältkonferens i Södermanland. Första helgen i september träffas vi på Åsa folkhögskola någon mil utanför Katrineholm. Troligen arrangeras konferensen i samarbete med de kommuner som är finska förvaltningsområden i Södermanlands län, vilket även innefattar Södermanlands läns landsting. Även Släktforskarföreningarna i länet är våra samarbetsparter.

Temat är "Tidig skogsfinnsk inflyttning till Karl IXs hertigdöme". Det blir föredrag och diskussioner kring bl.a. tidig bosättning, ortnamn etc, utflykter i Mälarmården (skogsområdet norr om Katrineholm) och Kolmården. En spännande företeelse i landskapet är torkbastur, som här kallas för pörten. Det finns ett antal sådana kvar och vi kommer att besöka ett av dem. Se gärna Ilmar Talves bok "Bastur och torkhus i Nordeuropa", där benämningen pörte diskuteras.

Ett besök på Nyköpings hus väntar också, där hertig Karl residerade. Troligen kommer fredagen och lördagen att vikas för Södermanland medan söndagen ägnas åt Östergötland. Syftet med samlingen är att försöka kartlägga så mycket som möjligt av skogsfinnarnas historia i de båda landskapen. Detta är ju av stor betydelse eftersom de tidigare i stort sett har varit utforskade områden i detta sammanhang.

Utförligare information om symposiet kommer längre fram, men för frågor, synpunkter och idéer kring t.ex. uppläggningskontakta konferensansvarig:

Tor Eriksson

Tel. 019 – 12 08 84 (hem)

070 – 823 44 25 (mobil)

E-post hummelgruvan1970@gmail.com

Inbjudan till Finnsams vårkonferens 2014

Medarrangör Örträsk intresse- och hembygdsförening

Tid: Torsdag kväll 29 maj – 1 juni

Plats: Örträsk, hembygdsgården

Preliminärt program

Torsdag

17.00 - 18.00 Registrering. Inkvartering i Örträsk prästgård

18.00 - 19.30 Middag - Restaurang Pärlan, Örträsk

19.30 - 20.30 Visning av kyrkan, underhållning

Fredag

07.00 - 08.30

Frukost

09.00 - 12.00

Samling på Örträsk's hembygdsgård. Introduktion med praktisk information om dagarna *Anette Norberg*

Föredrag:

Om finnbosättningar i sydöstra Lappland och nordöstra Ångermanland

Om Johan Philipsson Hilduinens väg till Örträsk

Maud Wedin

Samer och nybyggare i södra Lappland. Lapps-katteland, lappmarksplakatet.

Gudrun Norstedt

Dendrokronologisk datering av byggnader i området

Maarit Kalela-Brundin

12.00 - 13.00

Lunch - Restaurang Pärlan

13.30 - 18.30

Busstur:

V. Örträsk (ria?), - Bjurholm (hembygdsgård) - Agnäs - Nyåker - Bratts backa - Mjösjö - (Nordsjö - Långvattnet) - Bredträsk - Käringbergets ekopark - Lögda - (Vargträsk) - Örträsk Guidning med berättelser under resan, om bl.a. Maria Mattsdotter (*Margot Elfving*).

19.00 - 20.30

Middag - Restaurang Pärlan

Lördag

07.00 - 08.30

Frukost

09.00 - 12.00

Föredrag:

Det skogfinske DNA-projektet. Porkkainen i Hälla, Åsele?

Jan Myhrvold

Skogsfinnar utan motti? Likheter och skillnader mellan de nordligaste och de sydligare finnbygderna.

Tord Eriksson

Ortsnamn och dialekter i södra Lappland

Lars-Erik Edlund

12.00 - 13.00

Lunch - Restaurang Pärlan

13.30 - 20.00

Busstur:

Knaften - Lycksele, besök på Gammplatsen och Skogsmuseet.

Middag i Lycksele

Åter Örträsk

Söndag

07.00 - 08.30

Frukost

09.00 - 10.30 Finnsams årsmöte
10.30- Kaffe, avslutning

Ta med:

- Lakan och handduk
- Kläder för dåligt väder och skogspromenad

Kostnaden för hela konferensen beräknas bli högst 1 500 kr, inkl. tre nätters logi i flerbäddsrum, mat och fika.

Slutgiltiga priser och betalningsinstruktioner kommer i nästa Finnsam-information

FINNSAM har en ny fräsch hemsida!
Samma adress som förut: www.finnsam.org

HEM

FINNSAM-INFO

LITTERATUR

KONFERENSRAPPORTER

SKOGSFINNARNA

LÄNKAR

NYHETSARKIV

FINNSAM

Finnbygder i samverkan

Välkommen till FINNSAM

FINNSAM (Finnbygder i samverkan) är en skogsfinsk nätverksorganisation vars syfte är att underlätta samarbete, forskning och samordning av aktiviteter.

Här på hemsidan kan man ta del av våra aktuella nyheter, rapporter och övrig information, bland annat om hur man blir medlem.

Sidomeny

[Hem](#)

[Om FINNSAM](#)

[Bli medlem](#)

[Ledningsgrupp](#)

[Forskarkatalog](#)

[Stadgar](#)

[Historik](#)

Aktuellt

Inbjudan till FINNSAMs vinterkonferens

Tor den 4/1/13

Inbjudan till FINNSAMs vinterkonferens i Karlskoga 8-9 februari 2014

[Läs Inbjudan](#)

FINNSAM-info nr 3 2013

Jan-Erik den 5/10/13

FINNSAM-info nr 3 2013